

MAKÓI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség éskiadóhivatal
telefon száma 124.

Feladó szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk

Világos,

hogyan az országnak sanyaru a helyzete. Minden tekintetben. Gazdaságilag és szellemileg is. Mintha csak valami fátum, kimondhatatlan balsors üldözné időkint a magyar népet. A baj oka nem jár egyedül. Politikai téren a látszólagos nemtörődomség fekete árnya kíséri. Mintha a halál, a veszni indulás rémes szárnya terülne el felettünk. Gazdaságilag meg vagyunk teljesen nyomorítva. Sehöl semmi lendület, neki indulás. Az óriási terheket, melyeket eddig is csak kínos-keserves gyötrellemmel s verejtékes izzadással bírtunk el, és nélkül, előrelátás híjával folyton emelik. A természeti csapások özönc megfosztott sokakat a teljesíthetőségétől. Tarol a nin-cselenség a megterhelt egzisztenciákon és mindezek tetejébe egy rémitő háború kezdetén állunk. Tervezőképességünk nullán alul áll, mert az ország kormányát taró politikusok mintha állandóan azon dolgoztak volna, hogy az országot teljesen megnyomorítsák. A kiegyezés utáni liberális nekilendület az utolsó évtizedben felváltotta egy teljesen fekete irányzat, mely ólomsúlyival fekszik rá az országra s mindent vissza kíván fejleszteni, mindent meg kíván állítani, ahol csak lát is valamit, amit fejlődésnek nevezhetünk.

Az ország közvéleménye pedig, mely apró politikai trükkök ellenőrzésében, megakasztásában, végig harcolásában kifáradt, mintha csak megundorodott volna mindentől, ami közéleti jelenség. A fejlődés egyik legelső feltételét, az utóbbi évek harcának egyik legjelentősebb tényezőjét az általános, egyenlő, titkos választói jogot is mintha el-sikkasztották volna a közéleti jel-szavak közül. Es ez a legfájdalmasabb és legkeservebb mozzanat. Az a nagyszabású harc, a melyért embervért, dolgos emberek vére festette az utcákat, mintha csak meg-lankadt volna. A sok földi nyomorúság, a gazdasági elnyomatás fásultta tette a kedélyeket. Apró kenyérgondok, melyek mégis parancsolóan irtózatossak, a küszöbön álló nélkülözések réme elnyomja a harci kedvet. Ez a jelenség azonban csak átmeneti. Ha felszabadulnak a kedélyek a mostani lehetetlen helyzetből újult erővel, sokkal erősebb, teljesebb harci készséggel fog folyni a küzdelem, mely most aludni és lankadni látszik, de az valószínűbb, hogy ez csak a vihar előtti nyomasztó csend.

e. j.

A Balkán háború.

Békés hangok török részről.

Sassanov a békkéért. — A meggyezés előtt. —
Belgrádban lohad a harcikedv. — Szerbia döntése.
— A szobranje elnökének tervei.

— Telefon tudósításunk. —

Makó, nov. 14.

Danev közvetítésének
eredménye.

Tegnapról mára a szerb bonyodalom ügyében még békésebbé vált a hangulat. Mint már lapunk két előző számában jeleztük, a szerbek kezdenek kijózanodni diadalmi mámorukból és kezdik belátni, belátni, hogy az Ausztria-Magyarországgal felidézendő háborús bonyodalom esetén ők huznák a rövidbe. Ennek oka nyilván abban rejlik, hogy Oroszország alighanem megijedt a hármasszövetség egységét állásfoglalásától. — Orosz részről pedig a leghatározottabban dezavualták a szerb követeléseket, aminek az volt szükség szerű következménye, hogy Szerbia megfuvalja a takarodót és visszavonul Oroszországban.

Amikor Szerbia az adriai kikötőre és egyéb tulköveteléseire vonatkozólag Oroszországra sem számíthat már, akkor természetesen magára marad teljesen. A szerb konfliktus békés és végleges elintézése már csak napok kérdése.

Oroszország megváltozott.

A Zeitz berlini levelezője az orosz nagykövetség köréből arról értesül, hogy Oroszország nem támogatja minden körülmények közt Szerbiának azt a vágyát, hogy az adriai tengerhez jusson, mert Oroszország nem akarja a nemzetközi helyzetet kiélesíteni.

Sassanov a békkéért.

Pétervárról táviratozzák: Sassanov külügyminiszter tegnap hosszasan tanácskozott az osztrák-magyar és a német nagykövettekkel. Úgy tudják, hogy Sassanov a két nagykövetnek olyan új javaslatot ajánlott, mely alkalmas arra, hogy békésen simítsa el a konfliktust Szerbia és Ausztria-Magyarország között.

Danev budapesti konferenciájának a következő pozitív eredménye van: Szerbia többé nem ragaszkodik ahhoz, hogy Albániát a saját területbe egészben vagy részben bekebelezze és aláveti magát Ausztria-Magyarország és Olaszország abbeli akaratának, hogy Albániának önálló nemzeti államot kell alkotnia. Másfelől megelégszik olyan kereskedelmi szerződési koncessziókkal, melyek nem képeznek külön előjogot és amelyeket Szerbia bármely más állammal, amellyel leg több kedvezményi szerződése van, megadhat.

Kompromisszum.

Diplomáciai forrásból arról biztosítanak, hogy az Ausztria-Magyarország és Szerbia között levő konfliktus az utóbbi napokban élet vesztette. Valószínűleg kompromisszum fog létrejönni és pedig abban az értelemben, hogy Szerbia feladja az adriai tengeri kikötő megszerzésére vonatkozó tervét, amiért azután Ausztria-Magyarország átengedi neki a szandzsákot.

Küszöbön a megegyezés.

A bolgár követségen biztosítanak arról, hogy az osztrák-magyar-szerb kérdést a bolgár közvetítés jóformán már megoldotta és az albán kérdésben is már küszöbön van a megegyezés. A megoldás lényegében abból áll, hogy Szerbia az Adriai-tenger partján levő meduai kikötőt bizonyos feltételek mellett használhatja.

Belgrádban elmúlt a harcikedv.

A hangulat egy nap alatt alaposan megváltozott, ami annak tulajdonítható, hogy Pasic miniszterelnök, aki egyenesen az üsz-

kübi főhadiszállásról jött a királytól, a közvéleményt a békés megoldás érdekében nangolja. Egy-szeriben elmúlt a harcias kedv a monarchia ellen.

A dezavualt szerb követ.

Berlinből ideérkezett jelentés szerint a szerb követ az utóbbi időben többször kijelentette, hogy Szerbia feltétlenül követeli az adriai kikötőt. A szerb követ minden alkalommal a legnagyobb nyomatékkal hangsúlyozta Oroszországnak ebben való támogatását. Kiderlen-Waechter államtitkár ezért kérdést intézett ebben az ügyben az orosz nagykövethez, aki válaszában dezavualja a szerb követ nyilatkozatát. Az orosz nagykövet kijelentette, hogy Oroszország semminemű ilyen megállapodásba nem ment bele és Szerbiának a legesekélyebb ígéretet sem tette.

Szerbia ma dönt.

Habár a sovinszta sajtó tovább folytatja agitációját a szerb adriai-tengeri kikötő érdekében, mindamellet már konstatalható, hogy általában már nem ragaszkodik annyira ehhez és a kormánylapok sem igen innak erről a témáról. Péter király és Pasic miniszterelnök valószínűleg ma érkeznek Belgrádba, ahol megérkezésük után azonnal minisztertanács lesz, amelyen határozni fognak a döntésre váró fontos kérdések fölött. Pasic ugyanebben a tárgyban az az ellenzék vezérével is fog tárgyalni. A kormány visszavonulását nagyon megnehezíti, hogy mértékadó helyen kategorikus nyilatkozatot tettek, amely szerint a tengeri kikötő megszerzése conditio sine qua non.

Csataldzsánál.

A Timesnek jelentik Konstantinápolyból: A bécsi Reichspost állítólag feltétlenül hiteles forrásból szerzett értesülés alapján azt közölte, hogy a bolgárok már ártörték Csataldzsánál a török védelmi vonalat. Ebből a hírből egy szó sem igaz, mert eltekintve néhány kisebb csatározástól, a melyek az előőrsök vonalán történtek, komolyabb összeütközés nem volt a bolgár és a török derékhadak között, mióta a törökök elvontak Viza és Lüleburgasz alól. Egy olyan általános előrenyomulás, mint a minőről a kérdéses bécsi lap hírt adott, nem fordult elő. A bolgár harcvonal most a Derkosától nyugatra kezdődik és terjed Kalikratia és Kumburgasz között egy magaslatig, a mely Csataldzsától délre fekszik.

Kedvező föld bérlet!

850 hold hosszabb időre őszi vetéssel hozzá tartozó szénával és szalmával együtt eladó.

Értekezhetni lehet
Iritz Miksa
makói lakosál.

120 ezer menekült.

Konstantinápolyból táviratozzák: Borzalmas katasztrófa érte a menekülő katonákat, a kiket a kormány csolnakokon szállított. Haidar Pasánál egy tutaj a nagy viharban felborult és kétszáz menekülő török katona a tengerbe fullt.

Egy görög gőzös, a melyet a török hatóságok elkoboztak és most szállításra használnak, Silivri felé vitt néhány száz török menekültöt, de nem tudott kikötni, mert a bolgárok támadásra készen állottak.

A hadügyminiszteriumba érkezett jelentések szerint 120.000 menekülőről kell gondoskodni.

Fgyverszűnet előtt.

A Moniteur Oriental jelentése szerint a porta tényleg közvetlenül a balkáni szövetségesekhez fordult a béketárgyalások dolgában. Hétfőre várható a fegyverszűnet megkötése.

Pasics magyar.

A zimonyi anyakönyv szenzációja.

A Balkán háború két nevet tett Európaszerte híressé: *Pasicsét* és *Gesovét*. Különösen a ravasz szerb diplomata, *Pasics*, tett világhírré. Egy, a szerb viszonyokkal ismerős szabadkai ur, most arra figyelmeztet, hogy *Pasics* magyar ember. A szülei magyarok voltak, a nagyapja még Bácskában lakott, az apja pedig Zimonya költözött. Itt született a mostani szerb diplomata.

Pasics apját *Paskesz Efráimnak* hívták, az anyja pedig *Kronstein Fanny* volt s mindketten a kiválasztott néphez tartoznak. A kis *Paskesz Zimonyból* mint nagyon fiatal gyermek került át Belgrádba s ott — mint a következmények igazolják — fényes karriert csinált.

A zimonyi magyar zsidófiúból Szerbia hatalmas kormányfőrája lett, aki azonban már olyan jó szerb, hogy mint az annexió viszályban és most az adriai kikötő dolgában megmutassa, a legvehemensebb ellensége a monarchiának.

Makón is vannak *Paskesz*ek és ezeknek régebben egyik *Efráim* nevű tagja Makóról szakadt Zimonyba, így hát Szerbia nagy diplomatája minden valószínűség szerint rokonságban áll a makói *Paskesz*ekkel.

— **VÁSÁRI BÁL.** Folyó hó 17-én, vásár vasárnapján este 8 órakor, *Érdeky József* táncteremben nagy vásári bál lesz.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár Nov. 15. Római kat. Lipót hv. Ör. kath. Nov. 2. Acindin vt. Nap két 7 óra 6 és nyugszik 4 23 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Helyenkint, főleg délen eső és lassu hőemelkedés várható. Sürgönyprognózis: Sok helyütt csapadék később enyhébb Délhőmérséklet: 12 7 Celsius.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Makóváros november havi közgyűlésének jegyzőkönyvét ma délelőtt hitelesítették *Galambos Ignác* dr. polgármester elnöklésével.

— **Műtanrendőri bejárás.** Megirtuk már előző számunkban, hogy a hagyma és zöldségtermelők részvénytársasága által létesített iparvágánynak műtanrendőri bejárása e hó 16 án lesz. A műtanrendőri bejárásához Makóváros tanácsa *Pakanovics Dániel* főmérnököt és *Bán Zsigmond* dr. közigazgatási ügyészt küldte ki.

— **A köztársasági eszme és az ügyvédi kamara.** *Nagy György* dr. hódmezővásárhelyi ügyvédet fél évvel ezelőtt fölmentette a szegedi esküdtbíróóság az alkotmányos államforma megsértésének vádjától. Ezzel azonban ügye még nem volt véglegesen elintézve, mert a szegedi ügyvédi kamara fegyelmi bíróságához áttette az ügyészség a pör anyagait. A kamara ügyésze a most megtartott fegyelmi tárgyaláson nem vállalta a vádat, de mivel az előadó amellett foglalt állást, hogy *Nagy György* fegyelmileg elítélendő, föllette a kérdést, vajjon az alkotmányos államforma megsértése összeegyeztethető-e az ügyvédi esküvel: a választmány tagjai egy kivételével nemmel feleltek, mire a fegyelmi bíróság mellőzte a további eljárását.

— **Bajok a járlatkiállításnál.** A szombaton tartandó országos állatvásár alkalmából anyyira megrohanták ma a járlatkiállító hivatalt, hogy az ottani személyzet mellé a polgármester még négy kisegítő munkaeörőt volt kénytelen rendelni.

— **A felgyűlt esővizek lecsapolása.** A városi tanácsnak mai ülésén több utcának panaszos irata fekküdt. Mindannyian azt kérték, hogy a város az árkokból csapoltassa le a felgyűlemlt tócsát képező eső vizeket. Ez ügyben *Pekanovics Dániel* főmérnök azt a jelentést terjesztette a városi tanács elé, hogy a vizek nagyobbára mindennél szépen lefolyának, ha a házak nagy kapu bejáratai előtt levő hidak alatt az árok kitisztíttatnék, mi a háztulajdonosoknak képezi köteleességét, ezért aztán a tanács

utasította *Rákossy Gyula* rendőrkapitányt, hogy az árkok kitakarítása ügyében tegye meg a szükséges intézkedéseket.

— **Elutasított kérelem.** *Csala Péter* és társai *Ardicsi-utcai* lakosok kérvényt adtak be Makóváros tanácsához, melyben utcájuk déli oldalának aszfalt burkolattal való ellátását kérik. A városi tanács mai ülésében tárgyalta a kérelmet és tekintettel arra a körülményre, hogy a város ez idő szerint nem hajlandó az aszfalt járdák fejlesztésére, a kérelemnek helyt nem adott.

— **A Simon-Petrovics per.** A battonyai kaszinóban lefolyt afférból kifolyólag *Simon* táblabíró rágalmasági pert indított — a mint annak idején megirtunk — *Petrovics Mihály* főszolgabíró ellen. A szegedi tábla szordán reggel hirdette ki az ítéletet, a mely szerint *Petrovics Mihály* főszolgabíró 200 korona pénzüntetésre és tetemes költség megtérítésére kötelezte. Ez által helyben hagyta az első ítéletet, a mely a *Kuriához* került és a melyben a legfelsőbb bíróság a szegedi táblát új tárgyalásra utasította.

— **A szombati állatvásárra sertéseket is szabad felhajtani.** A makói és csanádmezei gazdaközönsegét bizonyára érdekelné fogja, hogy *Csanádvármegye* alispáni hivatala a sertészárlatot még e hó 12-én, azaz hétfőn feloldotta Makó városára nézve s így a szombati állatvásárra sertések szabadon felhajthatók. Tekintettel arra, hogy hosszú idő óta tartó zárlat folytán a makói vásárokon sertésfelmajtás már rég nem volt, a szombati állatvásár, melyre sertések is felhajthatók, igen nagy méretűnek ígérkezik.

— **Kezét törte az esős.** *Kenyeres János* piktorinas *Husztik Lajos* Bárá Erdélyi utcai lakásánál egy új építmény tetején dolgozott. Egy szál deszkát helyezett a tetőre, azon tartotta fenn magát. Egyszer csak, ma délután ugy félöt óra tájban a mint igazítani akarta a pallót, ez lebillent s a fiúval együtt a földre zuhant. A piktorinas eszméletlenül terült el a földön, úgy hívták hozzá a rendőrséget, melylyel együtt *Dr. Paku Imre* városi főorvos is megjelent a szerencsétlenségnél. *Dr. Paku* megvizsgálván a gyermeket, megállapította, hogy nemcsak karját törte és altestét sebesítette meg az inasnak az esős, hanem még belső sérüléseket is szenvedett. A rendőrség a kórházba szállította s ott vették ápolás alá a súlyosan sérültet, a ki *Csapó Lajos* piktorinnál volt alkalmazásban.

— **A makói munkaadókhoz.** A makói mesterek az utóbbi időkben igen gyakran műhelyeikbe fogadnak mindenféle gyanus vándor mesterlegényt, akik 8-10 napig dolgoznak is, de valóságban csak kitanulmányozzák a helyzetet, hogy hogyan lehet lopni. Sűrűn is fordulnak elő mostanában lopások, a melyet ilyen kóbor mesterlegények

követnek el. Jó lesz tehát, ha a munkaadók körültekintőbbek lesznek az ifjú vándorló legények alkalmazásánál, nehogy úgy járjanak, mint *Oláh Gyula* makói szabafestő, ki egy ilyen jött-ment alaknak munkát adott, amit ez azzal hálált meg, hogy összeszedte *Oláh mester* 50-60 koronát érő szerzőségeit s meglépett Makóról. A tolvaj piktorsegédnek még csak munkakönyve sem volt. Nevét sem tudja *Oláh Gyula*, csak annyit tud róla, hogy „lágy, kellemes hangja” van. No ezután elindulhat a rendőrség.

— **Katonaság Makón.** A multkoriban jól kivettük részünket a katonaságból. Most már aztán ugy látszik, hogy ez elég is volt nekünk mindörökké. Eleget instanciáztunk, hogy helyezzenek el nálunk legalább egy zászlóaljot, kérelmünkre azonban mindig csak ígéretet kaptunk. Most meg ép ugy vagyunk ezzel is, mint a törvényességgel. Most kellene ebben is valamit tenni s éppen most nem teszünk. Most szölongatja a kormány a városok egyikét-másikát, hogy kell-e katonaság? Mi fölünk nem kérde. De éppen ezért nekünk kellene éppen most jelentkezniük, hogy nekünk nagyon is kéne am a katonaság. Most kellene jelentkezni, mert a lötszamemelés folytán most osztják az új katonai állomásokat. Kap is sok város katonaságot, csak mi nem kapunk. Mert mi csak vándorunk, hogy hátha szánkba repül a sült galamb, vagyis hogy hátha ugy se felejtkeznek el rólunk. Pedig ugy látszik, nagyon is elfelejtkeznek.

— **Ki rendelkezik a közérő fölött?** A törvény értelmében esetleges árviz esetére minden községnek ki kell jelölnie, hogy ki rendelkezik a közérő fölött. Ezen kötelezettségének mai ülésében tett eleget Makóváros tanácsa, amennyiben a közérő fölött való rendelkezéssel *Rákossy Gyula* rendőrkapitányt bizta meg.

— **Zsebtolvaj az Acsev. vonalain.** A rendőrhatalóságok ezuton is figyelmeztetik a közönseget, hogy az Acsev. vonalain egy nagyszabásu zsebtolvaj utazik állandóan, aki legutóbb is számos zsebtolvajlást követett el. Jól teszi a közönseget, ha utazása alkalmával jól vigyáz a zsebre.

— **Fejlethetetlen lesz a makói közönsegetnek az Uránia kedd és szerda esti előadása.** Sokáig nem fog tudni szabadulni a „Fekete kancellár, idegizgató társadalmi dráma hatásától. Oly előadásban volt részünk, amilyenben Makón még sohasem volt. Nem kisebb hatással lesznek azonban a szombati és vasárnapi előadások sem, amikor az „Álarcos tréfa”-ban *Henny kisasszonyt* a legszebb és legkedvesebb mozi színésznőt újból viszontlájuk. Már előre is felhívjuk a közönseget szives érdeklődését. Elvezetes estékben lesz része a közönsegetnek a jövő héten is, a

ÉRTESITEM a tisztelt **KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ** urakat, hogy mindenféle minőségű, közönsegetes és finom tiszta szeszmentes pálinkák, valamint **rumok és tea-rumok** és mindenféle **liquőrök** legelőnyösebb beszerzési forrás.

Iritz Sámuel özv. cégnél M A K Ó.

Kedvező birtok eladás! 927 hold prima flöd, hozzátartozó értékes erdő, mezőgazdasági szesz-gyár, 960 hectoliter szeszfözésre engedélyezve, gazdasági épületekkel uri lakással és vadászati joggal ellátva.

Értekezhetni lehet **IRITZ MIKSA** makói lakossal.

mikorra Mórincz Laczi, országos hírű uriprimást sikerült szerződtetnie. A magyar nótának egyik legkiválóbb előadója. Az ő hegedűjéről röppest világgá a „Pécskai cigánysoron“ c. zokogó magyar nóta is s ez az egy magában, az est sikerének a legfőbb biztosítéka.

— A cipőkenőcs áldozata. Még élénken emlékezik mindenki Makón arra a különös szerencsétlenségre, mely egy kilenc éves leányka, Baily Ilona életét követelte áldozatul. A kis leány ki akarta tisztítani cipőjét s a cipőkenőcsöt a sütőbe tette, hogy felolvadjon. A robbanékony anyag lángot vetett, mely belekapott a leányka ruhájába s hajába, ki oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy másnap reggel a makói kórházban meghalt. A halálos szerencsétlenség folytán az ügyészség gondatlanságból származó haláleset miatt eljárást indított a szerencsétlen szülő ellen. A megindult eljárás nyomán azonban kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a kis leány maga okozta katasztrófáját s a szülőket semmiféle felelősség nem terheli. Az ügyészség ennek következtében beszüntette a vizsgálatot és elejtette a szerencsétlen szülőkkal szemben a vádat.

— Anyakönyvi hírek. *Házasságra jelentkezett.* Király Sándor Barna Erzsébettel. *Házasságot kötött.* Molnár Mihály Simon Rozáliával. *Elhaltak.* Németh Mihály 20 éves, Nagy Viktória 1 napos, Molnár Mihály 22 éves.

— Maggi Gyula. Röviddel ezelőtt Kemppitaiban (Svájc) végső nyugalomra helyezték Maggi Gyulát. Az elhunyt 66 éves korát ért el. Veje oly férfi tűnt el az életből, akiben rendkívüli tehetség és képzettség nyugalmat nem ismerő munkakedvet és ritka tetterővel párosult. Ő, aki Svájcban eredetileg több gabonaőröl malomnak volt a tulajdonosa, a 50 as évek elején avval a földalattal foglalkozott, hogyan lehetne gyorsan elkészíthető, teljes értékű és amellett olcsó élelmiszereket előállítani a nép számára. Hosszas kísérletek és nagy nehézségek leküzdése után feltalálta ama ismert termékeket, melyek nevét minden világrészben elterjesztették. Biztatást és támogatást talált a „Svájci közhasznú társaság“ részéről, mely ugyanezen kérdéssel foglalkozott és amely tagja közé számította a tudományok több elsőrangú képviselőjét. Különösen az ismert orvos és gyárfelügyelő, *Schuler Mollis dr.* volt az, aki ezen találmány nemzetgazdasági jelentőségét felismerte. Kiváló jelleméről és rendkívüli szellemi képességeiről fogva Maggi Gyula csakhamar derék munkatársakat talált, akiknek segítségével a fiatal vállalatot a virágzás legmagasabb fokára juttatta. Már 1896-ban Maggi Gyula és Tarsa cég alatt Bregenzben gyárat alapított, melyet azóta ismételtelen meg kellett nagyobbitani, hogy az Osztrák-Magyar monarchia szükségletét fedezhesse. Ennek egyik lerakata Budapesten van. Maggi Gyula azonkívül több általánosan mintaszerűnek elismert mezőgazdasági üzemet létesített a legnagyobb stílusban és további gyárakat és társaságokat alapított Singenben (Baden), Berlinben, Párizsban, Milánóban. Régi munkatársai, akik ma a Maggi vállalatok élén állanak az elhunyt művét az ő szellemében tovább folytatják.

— TÁNCISKOLA A KATH. KÖR-BEN. A makói kath. kör igazgatója ezúton értesíti a táncanfolyamra beiratkozott növendékeket, hogy a tanfolyam november hó 19-én, este 8 órakor veszi kezdetét a kath. kör nagytermében. Beiratkozni még mindig lehet.

— Férjhez menne két elegáns megjelenésű vagyonos fiatal urhölgy, de férjhez csak azon ur emberek közül fognak választani, akik megfelelő finomságuk és eleganciájukról azzal adnak tanubizonyítást, hogy minél gyakrabban megfordulnak a CSILLAG-drogeriában.

— Meghívó. A makói V-ik kerületi polgári társaskör 1912. évi november 17-én vasárnap, saját körhelyiségében, könyvtára javára, egy jóhírű zenekar közreműködése mellett zártkörű táncvigalmat rendez. A meghívók már kiosztottak s ha netán valaki még nem kapott és arra igényt tart, szíveskedjék ez iránt a rendezőséghez fordulni.

— Ujságárusokat keresünk. 18 évesnél idősebb férfiakat és nőket keresünk a „Makói Független Ujságnak“ az árusítására. Akik ujságunk árusításával akarnak foglalkozni, napi 4-6-7-8 koronát — úgy télen, mint nyáron — könnyen kereshetnek. Akik más munkára már keptelenek, azok is képesek még ujságot árulni. Tehát idős és előregedett asszonyok és férfiak is jelentkezhetnek.

Szönyegek, paplanok, csipke- és szövethüggönyök.
Szövetek és parketek, továbbá ablakredőnyök nagy választékban kaphatók a
Pallagi cégnél.

Megszurttak egy makói korcsmahóst.

Vér folyt tegnap Honvédban.

Honvédban tegnap vér folyt. Nem kell valami balkáni háborúra gondolni. Mindössze az történt, hogy egy notórius izgága, veszedő ember rátámadt egy az uton békésen haladó egyénre, aki aztán önvédelemből leszúrta a korcsmáhóst. A véres bicskázásról tudósításunk a következő:

Gruber Mihály honvédi ember már 38 éves, de azért még nem nőtt be a feje lágya. Ha csak teheti s uglátszik mindig teheti, hallatlan botrányokat visz véghez a honvédi városrészben. Az is mulatságát képezi a jeles alaknak, hogy bemeleg a korcsmákba s sértegeti az ottlevőket.

Tegnap este is így cselekedett. Bement Tóth Imre honvédi korcsmájába s szétverte a vendégeket, akik kerülni akarva a botrányt, távoztak a korcsmából.

Gruber nem elégedett meg ezzel. Vért kívánt. Ezért lesbe állott az utca végén s várta a korcsmából kiver, hazatérő embereket.

Tóth Iván medgyesbodzási hajcsár is arra haladt, ezt szemelte ki Gruber áldozatul. Ráugrott, kétszer pofonvágtá, majd pedig a földre teperte s fojtogatni kezdte. A megtámadott ember végső kétségbeesésében kirántotta zseb-kését s azt a nyeléig *beledöfte ellenfelébe.* Rémes jankiáltással fordult le Gruber a megtámadott emberről. Testéből patakzott a vér, majd pedig a nagy vérzés következtében eszméletlen állapotban elterült.

A megszabadult Tóth Iván a rendőrségre sietett s jelentést tett a dologról. A rendőrök a helyszínrre siettek s a súlyosan sérült Grubert a kórházba szállították.

A verekedésből kifolyólag megindult a rendőri vizsgálat s eljárás.

Agyonverték egy makói legényt.

Kisöszön a sváb legények verekedés közben agyonütötték.

Szomorú gyászos hírt hozott a mai posta egy makói családnak. Deli szép legényfiú szomorú, halálos tragédiáját hozta a hiradás fekete szárnyakon. Ott pusztult el, ott veszett egy kis torontálmegyei sváb faluban egy derék makói legény, aki holtan érkezik vissza Makóra, sötét koporsóban.

A gyászos eset, mely egy derék makói flatalember életét követelte áldozatul, a következő:

Czavalinga Imre makói legény Dömötör napkor szegődött el béres legénynek egy kisöszői gazdához. A jobb fizetésért csábította a legényt, no meg kíváncsi volt arra is, hogy hát milyen világ is van a Maroson túl.

A kisöszői legények nem valami szívesen látták a magyar legényt. A sváb legény rátart, nem szereti a más falubelit, nem úgy mint a makói.

Ilyen körülmények között nem valami rózsás helyzete volt Czavalingának, aki pedig szerette a társaságot. El is látogatott, ha ideje engedte a korcsmába, ahol nem egyszer beléködtöttek a sváb legények. No de nem azért volt Czavalinga makói gyerek, hogy csak úgy könnyen elbánjanak vele a sváb legények. Karjának erejét talán még ma is emlegeti egypár kisöszői sváb legény.

A makói legényre iszonytató módon megharagudtak a sváb legények s elhatározták, hogy gyilkos bosszút állanak rajta.

Tegnap délután mikor Czavalinga befelét haladt a községbe, egy utcasaroknál 8 sváblegény rátámadt botokkal és kövekkel. A szegény makói legény látva a tulereőt menekülni próbált. Amde egy utána dobott súlyos kődarab úgy fejbe találta, hogy eszméletlenül rogyott össze.

Amint a sváb legények látták, hogy a makói legény összeesik, rárontottak botjaikkal s *addig ütöttek verték, amíg csak életet sejtettek benne.* Mikor aztán látták, hogy a szerencsétlen legény még csak nem is lélekszik, otthagyták vérbefagyva az országúton.

Ma reggel találta meg az utcán teljesen eszméletlen állapotban gazdája, ki keresésére indult. Azonnal kocsira tette s bevitte a nagyszentmiklósi „Berta“ kórházba, ahol nyomban ápolás alá vették, de hiába, mert a szerencsétlen legény anélkül, hogy csak egy percre is magához tért volna, kiszenedett. A kórház igazgatósága ma délben értesítette a makói csendőrséget az esetről s kérte a hatóságot, tudatná a szerencsétlenséget Czavalinga Makón lakó szüleivel.

A rendőrségen eleget tettek a kórház felkérésének s értesítették a boldogtalan szülőket, kik fiuk hulláját hazahozták és Makón fogják eltemetni.

Regény.

Egy világváros rejtelmei.

5. fejezet. (19)

A halottas kamrában.

A láz elmúlt. Utána dermesztő hideg járta át a betag testét. Aztán elállott a szívverése, keble nem pihegett, imára kulcsolt kezei a pokróctakaróra hanyatlottak.

— Egy üres ágygal több van, mondá ez ápolónő a folyosón vicsorgó éjjeli őrnök. Hívja a szolgákat, vigyék a kitencest!

A „kilences“ ugyanis Pétsy Dénes volt. Az ágy ssámáról neveztek így a kórházban, hol példás egyenlőség uralkodik a — szegények között.

A gazdag betegek, kit körülmenyei a közkórház külön szobájába utalnak, a kórházban is megnagyságolják, csak a szegény betegnek nincs neve, csak azt hívják ágyszám után.

Negyedóra mulva két markos legény jött a kórterembe. Egyik fejtől, a másik lábtól marokra húzta a Pétsy Dénes alatt levő durva lepedőt, s a dusgazdag pesti háziasszony egyetlen fiát, mint az ebet, úgy vitték ki félkézrel a halottas kamrába.

A betegek, kik fájdalomban rendszerint ébran töltik az éjszákát, meredt szemekkel s bizonyos megdöbbenéssel néztek a lepedőbe összezsugorodva kihurcolt társuk után.

— Ma ő, holnap mi! — gondolta a legtöbb.

Pétsy Déneset feldobták a halottas kamra boncoló asztalára, kirántották alula a lepedőt s ott hagyták a halottak társaságában. A hideg márvány asztalról, az egyik halott arca mellől éppen akkor futott el egy, halottakon meghízott patkány.

Pétsy Dénes mellett jobbról egy deresszakállú koldus, balról egy rut sebekben meghalt utcai leány holtteste feküdt.

Az alacsony és szűk halottaskamra menyezeteről vékony dróton kis petróleum lámpa függött alá. Ez világította meg az irtózatos helyet.

A hosszú boncasztalon vagy nyolc halott feküdt. Mindegyik arcán a nyomor, a szenvedés, az irtózat kifejezése volt megfagyva.

A kamra halotti csendjét csak a korhadt padlón rágódó szn őrlése és a patkányok ide-oda surranása zavarta.

Különben néma volt ott minden, mint a sírok éjjelében.

A két szolgál, ki dénest a halottas kamrába hozta, az udvar egyik lócájára ült.

Elfáradtak az embertelen munkában, hát pihentek egyet.

— Tudod ki az a kilences halott?

— Tudom. Kitagadott fia a gazdag Pétsynének.

— Mit gondolsz, eljön az anyja a temetésre?

— Ördögöt jön;

— A feleségével kurtán elbánnunk. Nem mutatjuk neki a halottat.

— Miért nem?

— Elfelejtetted?

— Mit?

(Folyt. köv.)

Csak ujévig! Ritka alkalom!

Van szerencsém tudatni, hogy társam: **Kocsis ur**, barátságos megegyezés folytán, kilépett üzletünből s az eddig **Kocsis és Skopál** cég alatti üzletet ezentul saját cégem alatt egyedül én vezetem.

Ajánlható cikkeim: **Villamos csillárok, asztali-, fali-, függő-petrolleumlámpák, étkező-, kávé- és teás készletek, mosdó-készletek, alpacka- és díszmű-árak**, valamint egyéb itt fel nem sorolt áruimnak eddigi, elismert olcsó árait

mélyen leszállítottam s ujévig mindenki mesés olcsón vásárolhat üzletemben.

Lakodalmi ajándékok eddig nem létezett választékában olcsón. Mivel ezen árleszállítás csak ujévig tart, saját érdekében áll mindenkinek, hogy ezen kedvező alkalmat kihasználja.

Szíves támogatást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Makó, Fötér (Böhm-ház).

Skopál Ödön,

üveg- és porcellán kereskedő.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a piacrendezés miatt a régi könyvárusítói helyemről, a **Koronától, az Iritz-házhoz vezető átjáróra** helyeztem át üzletemet, ahol református és római katolikus

IMA- ÉS ÉNEKES-KÖNYVEK egyszerű és díszes kiállításban kaphatók.

Megérkeztek már az 1913. évre szóló **NAPTÁRAK** is, melyeket a lehető legolcsóbb árban árusítok. A n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is kérem. Tisztelettel **Molnár Jusztina** könyvárusnő.

Meglepő ujdonság!

Facimbalom (Xilophon.)

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „Hangszer- király“

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körút 15.z Fényképes árjegyzék ingyen. **Óvás: Figyeljen a pontos címre**

VENDÉGLŐ MEGNYITÁS!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a most ujonnan felépült házamban, **Zöldfa-utca végén, az ujjvárosi állomás mellett**

UJJVÁROSI VIGADÓ

cimén vendéglőt nyitottam, ahol a nap bármely szakában hideg és meleg ételek kaphatók. Ugyiszintén kitűnő fajborok és saját főzésű szeszes italok. Továbbá utazók részére szobák kaphatók.

Folyó hó 17-én pedig táncsal egybekötött

ÜNNEPÉLVES MEGNYITÁS LESZ.

Belépődíj: Ferfiaknak 1 korona. Nőknek 80 fillér.

A nagyérdemű közönség beesés látogatását kéri tisztelettel:

RATKAI JÁNOS.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

KÖNYVNYOMDA.

Készülnek:

- Rovatos iverk,
- Számlák,
- Zárszámadások,
- Üzleti kártyák,
- Árjegyzékek,
- Kereskedelmi nyomtatványok,
- Névjegyek,
- Szóró-cédulák,
- Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett müintézet, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek:

- Irodalmi művek,
- Folyóiratok,
- Hirlapok,
- Doktori értekezések,
- Iskolai értesítők,
- Körlevelek,
- Meghívók,
- Táncrendek,
- Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetések.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett müintézetében Makón.

Házhely eladás.

A soványi munkásházak közt, a temető sarkánál 2 HÁZHELY kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Az egyik telek 151 négyszögöl, a másik pedig 135 négyszögöl; továbbá egy üzletbe alkalmas kétfelől nyíló üvegajtó, lehuzó rolló-csinos

üvegajtó, val és egy kirkathoz való két méter magas és 140 cm. széles berámázott tükör-üveg rollóval. Értekezni lehet

Szibrák Istvánnal,

Aradi-utca 2317. szám a. lakossal.

Iritz Sámuel özv. cég

ITALÁRJEGYZÉKE

különleges TELJESEN TISZTA

szeszmentes pálinkákról:

Valódi kék szilva literenkint	2.— K
Valódi törköly	2.4k
„ 5 éves kajszin barack	3.— „
„ 8 „ „ „	4.— „
„ 10 „ „ „	5.— „
„ 5 „ „ „	3.— „

A valódiságért a cég felelősséget vállal.

CSILLAG DROGERIA

GYÓGYÁRU ÜZLET MAKÓ KASZNÁRLAK.

Kötszerek és sebészeti eszközök raktára. — Francia eredeti üvegekben és kimérve.

Háztartási cikkek. Szájvizek. Hajápolási és hajfestő szerek. Fogápoló szerek. Gummi különlegességek. Csillag-crém 1 korona, szappan 70 fillér, poudér 1 korona. — Szappanok. Pouderek. Thea. Összes pipere szerek. Fésű, kefe, nagy választékban.

VALÓDI KÖLNI-VIZ FŐRAKTÁRA.

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserű

házi szer, alig párszori használat után teljesen megszüntet mindenféle — még régi gyomorbajt is. Erősít, éltet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellemes íze miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számtalan hálalratbizonyítja jóságát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.

Ára: kis üveg 80 fill., nagy üveg 2 korona.

Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

Legjobb asztali borok

és mindennemű különleges borok kis és nagy mértékben

Iritz Sámuel özv. cégnél kapható

Figyelem!

Sokba kerül a mosás annak aki kézzel mos. Főnyereményt csinál és egészségét biztosítja, aki alanti cégnél vásárolt mosógépen mos. Minden házban szükséges ez és ezért legalkalmasabb

karácsonyi, ujévi, névnapi és nászajándéknak

Vételkötelezettség nélkül mindenkor megtekinthető

HALÁSZ Á., gépraktárában Makón.

Mindenfelé vidékre szállítás.

SÁNDOR ZSIGMOND

»Isteni gondviselés« gyógyosztára

MAKÓN, Szegedi-utca.

„Sándor-féle Ibolya-crém.“ Főülmulhatatlan szer az arc és kéz-ápolására. Pár napi használat után a bőrt oly meglepően szép pé változtatja, hogy ennek hatását mindenki csodálja. Eltávolítja az arcról mindennemű pattanást, bőratkát, szepjót, májfoltot és a bőrnek fehér és üde színt kölcsönöz. Ára: 1 kor.

„Sándor-féle Ibolya-szappan.“ Teljesen lugmentes, semminemű maró anyagot nem tartalmaz és kitűnő illatu. Az Ibolya-crém hatását etemesen elősegíti. Ára: 70 fill.

„Sándor-féle Ibolya-poudér.“ A legjobb és legártalmatlanabb ápoló szer. Ára: 1 kor.

„Sándor-féle Ibolya-mosdó viz.“ Ára: 1 kor.

„Sándor-féle szájviz.“ Meggátolja a fogak lazulását és fogkő képződést, üdítőleg hat a szájizre, eltávolítja az étel és az odvas fogak által okozott szájszagot. Ára: kis üveg 80 fill., nagyobb üveg 1 kor. 40 fill.

„Sándor-féle hajszesz.“ Kitűnő összetételénél fogva megszünteti a korpaképződést, hajhullást, megóvja a haját mindenféle betegségtől és a hajgyökereket megerősíti. Egy üveg ára 1 kor. 20 fill.

Raktáron tartom az összes gyógy- és pipere különlegességeket, különböző gyógyborokat, az összes kötszereket, betegápolási cikkeket. Francia illatszerek és az összes drogéria cikkek kaphatók.

„Cimexin“ poloskairtó, nagy üveg 2 kor., próba-üveg 60 fill., hozzávaló fecskendő 40 fill.

Ujdonság!**Tündérharangok.**

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani Kovácsolt vasállványon 15 összehangolt ezüst-fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona

Wagner Hangszer-Király

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházaiban, Budapest, József-körút 15. szám alatt

Óvás: Figyeijünk jól a pontos címre és házszámra.

A hölgyközönség figyelmébe!

Őszi és téli divat ujdonságok, női és leány felöltők, bársony és plüss kabátok, szőrmével bélelt rövid és hosszú kabátok, kész kosztüm különlegességek, elegáns utcai és fogadó ponyolák, női aljak, bluzok, alsók, szőrmé boák és muffok, leány ruhák, női és gyermek fe-

MAKÓ. hěrneműek FŐTÉR.

Király Lajos áruházában

legjutányosabban szerezhethők be.

Ujdonság!**Csodaréztrombita!**

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta bármilyen nótát játszani. A „Csodaréztrombita“ rendkívül erős, vastag sárgarézből van készítve, könnyen fújható, 45 cm. hosszú, szép tartós billentyűkkel ellátva. Ára tokkal, iskolával és egy hasznos ajándékkal csak 6 kor.

Wagner „Hangszer Király“

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúháza, Budapest, József-körút.

enyképes hangszerárjegyzék ingyen. — Óvás! Figyelem a pontos címre és házszámra

